

AY IŞIĞI İNSANI UYURGEZER YAPARMI?

AY IŞIĞININ HAYATIMIZA ETKİSİNDE YANLIŞLAR VE DOĞRULAR

Ay ışığı, insanı, hayvanları deli yapar mı? Ayın, hava durumuna etkisi var mı? Ve, bitki, mahsule? Ve ay ışını, kadınların âdet zamanına etkili midir? Yüzyıllardan beri, bir takım geleneksel söylentiler buna bir hisse vermişler ise de, sonunda bunun boş inançlar olduğu anlaşılıyor. Ve belki de, bütün bu inançlar tümü ile yanlıştır. Veya, belki de doğrudur. Bugün, Apollo'nun saati gelmişken, bütün bu şüphelerden kurtulmanın zamanı gelmiştir artık !...

Derler ki, Ay Hava Durumuna Etkilidir. Bu, Yanlıştır :

Bu inanç, Gildânilerden kalmıştır. Çivi yazısı ile yazılmış ve sonra ele geçmiş olan bir tablet (levha) üzerindeki yazı diyor ki: —Eğer, Ay Tanrısı çevresinde bir hale görünür ise, bu bir yağmur işaretidir—. Böyle iddiaları, köylerimizde de işitmek mümkündür, oysa söylenenler birbirinin tersidir çoğu zaman. Bâzi kimselerin yeni doğan Aya verdikleri nitelikler, başka kişilerce dolun Aya verilmektedir. Günün birinde, ünlü Mareşal Bugeaud, binlerce askeri yağmur altında sırlıklam etmişti. İleri sürmüş olduğu inanç ise, Mareşalin icat etmiş olduğu kasket kadar acayıptı: —İki yeni Ay doğuşu arasındaki zaman, on iki ihtimale karşı on bir ihtimalle, eğer altıncı gün değişmezse, beşinci gündeki gibi olur—, demişti...

1934 yılında da, başka bir asker, General Delcambre, bu kaidenin ancak ikiye

karşı bir ihtimalle doğru olabileceğini isbatlamak istemişti. Yani, bu görüşün kıymeti olmadığını ima etmişti. Öyleyse, çöp sepetine !

Ya şu Ayın kızıl renkte olduğu zamanlara gelince? Güya, dallar üzerindeki körpe yaprakları dondurmuş. Bu fikri de, Arago çürütmüştü. Arago demişti ki: —Burada, Ay ışığının bir etkisi yoktur. Ay ışığı, göklerin çok açık ve temiz olduğunu gösterir. Bu ışık olmayınca, gecenin serini pek duyulmaz. Ay, ister doğmuş, isterse ufuk altında olsun, donma hadisesi ancak çok berrak ve açık havada olur—.

Oysa, ne de olsa, ayın bazı meteorolojik koşullara etkisi vardır. 1962 yılında Massachusetts Teknoloji Enstitüsünden Donald Bradley ve Max Woodbury, bu saygıdeğer kurulun iki üyesi olup, konuyu gayretle incelemişlerdi. Ortaya şöyle sorular atılmıştı: Birleşik Devletler toprakları üzerine, 50 yıldan beri yağmakta olan yağmurlara Ayın etkisi olduğunu isbat etmek mümkün müdür?

Araştırma için ee alınan metod şu idi: Birleşik Amerika Devletleri içerisindeki 1544 meteoroloji istasyonunun 1900 ile 1949 yılları arasındaki faaliyetleri üzerine bir anket yapmak. Bu ankette, Ayın fazları ve iki yeni doğan Ay arasındaki 29 günlük fasıla ele alınacaktı.

Soruya karşılık cevap şu idi: Eğer, su buharlarının kesif (yoğun) toplanışı günleri Ay ile Güneş arasındaki astronomik açıların değişimine bağlı ise, böyle günlerin bölünüşü tesadifi değildir. Kuzey Amerika'da, su buharlarının yoğunluğu, bilhassa, Arz ile Ayın karşılaşması devresinin ilk ile üçüncü haftası ortasında artmaktadır ve ayrıca da, dolun Ayla yeni Ay sonrasının üçüncü ve beşinci günleri arasında müşahede edilmektedir. Buna mukabil, Ayın ikinci ve dördüncü çeyrekleri, yağmur bakımından fakirdir. Uzayda Arz-Ay-Güneşin bir hizaya gelişinden takriben üç gün öncesi, yağmurun en az düştüğü bir zamandır.

Bu işin gerçekliğini deneme: Sidney Radiofizik Bölümünden Avustralyalı iki arayıcı, E. E. Adderlay ve E. G. Bowen, aynı sonuçları güney yarım küresinde elde etmişlerdi. Öyle ki, 1901 ile 1925 yılları arasında, Yeni Zelandanın 50 meteoroloji istasyonunca yapılan, tesbit edilen ve aynen Amerika'da olduğu gibi kayda geçen bilgiler, yeni doğan Ayla dolun Ay günleri arasındaki Ayın etkisini açıkça ortaya koymaktadır.

Ay, Hayvanlar Üzerinde, Daha Doğrusu Hayvancıklar Üzerinde Etkilidir, Bu, Doğrudur.

Ay ışığının etkisile sınırlenen kedileri bir tarafa bırakalım. Ancak, doğru olan şudur ki, Ayın devreleri, bazı hayvancıklar üzerinde etkilidir.

Ay ile Güneşin konjonksiyon (yaklaşma) durumuna gelmeleri yani yeni doğan ay çağına girmeleri veya bunun tersine, dolun ay durumunda bulunmaları, onların çekimlerine etkili olup, deniz sularının yükselmesine veya alçalmasına sebep olmaktadır (gelgit). Halbuki, Ay ile Güneşin, Arzdan görünüşe nazaran, birbirleriyle düz açı teşkil ettikleri zaman, suların alçalışı ve yükselişi çok daha azdır. Bu olaylar, biolojik mekanizmanın hayrete değer düzenini tanzim etmektedir.

Bir misal verebiliriz. Kaliforniya kıyılarında yaşayan ve grunion adı ile tanınan bir çeşit küçük balık, Marttan Ağustos'a kadar, dolun aydan sonra ve denizde git'in hemen başlaması sırasında, kıyılara yavaşır. Bu balıkların gövdeleri Ay ışığı altında gümüş gibi parlar, onları iki dalga arasında bir an kumda görmek mümkündür, sonra tekrar denize sürüklenirler. İşte, iki dalga arasındaki fasıla esnasında, dişi balık yumurtalarını bırakır, erkek balık ilkah etmek fırsatını bulur. Her iki balık denize dönünce yumurtalar böylece kumlara gömülü kalırlar. Yumurtaların denize sürüklenmesi tehlikesi yoktur, çünkü deniz alçalmakta, gelen yeni dalgalar ise yumurtaların bulundukları yere dek ulaşmamaktadır. Böylece, onbeş gün geçer, yumurtalar içerisine kapanmış küçük canlılar, gelişerek beklerler. Bunların bekledikleri, yeni ayın getireceği su yükselişidir. Soğuk su ile temas edince, yumurtaların üzerindeki zar çatlayacak ve serbestliğe kavuşan balıklar denize açılacaklardır..

Dyctiota denen bir çeşit deniz bitkisi de Ayın devreleri etkisi altındadır. Tübingen Üniversitesinden Brüning diyor ki: — Ay ışığının etkisine tutulduktan dokuz gün sonra, tohumlama en üstün dereceyi bulur. İkinci bir tohumlama 15-16 gün ara ile başlar. —

Görülüyor ki, buradaki hayat ritmi, Ay ışığının etkisile doğmaktadır. Halbuki, Ay ışığı, Güneş ışığının ancak üç yüz millyemine bedeldir. Böyle olduğu halde, bu zayıf ışık bile Arz üzerindeki hayat ritmini düzenleyebiliyor.

Şimdi daha iyi bir misal verelim. Amerika'da Northwestern Üniversitesi bioloji profesörü Frank A. Brown, bir miktar istridyeyi demir yolu ile Long Island'dan, denizden 1.500 km. uzaktaki Evanston laboratuvarına nakletmişti. Profesör, istridyelerin faaliyetini ve kabuklarının açılış-kapanış frekanslarını inceledi. Başlangıçta, istridyeler esas hayat ritmini muhafaza ettiler, geldikleri Long Island sularındaki yükseliş devresinde olduğu gibi kabuklarını açıp kapadılar. Oysa, faaliyet ritmi gittikçe değişmeye başladı. Ay, tam Evanston mevkiinin boylamı üzerinden geçerken, istridyelerin kabukları açılıyordu. Henüz bilinmeyen bir etkiyle, istridyeler pusu kurmuş gibi Ayın dokuşunu bekliyorlardı. Burada dikkate değer bir yön de şudur ki, istridyeler, geldikleri günden o vakte dek, içerisine kapatılmış oldukları kapak kutulardan hiç dışarı çıkmamışlardı.

Hayrette kalan Brown, bu kez başka denemelere geçti ve inceleme konusu olarak memeli hayvanlardan fareyi ele aldı. Başka bir bilginle birlikte, ki o da Terracini adında birisidir, Brown bir kaç fareyi aylardan beri kapalı bir hücrede tutmaktadı. Buraya giren ışık, içerisindeki sıcaklık ve hava basıncı hep aynı kararda tutulmakta, hiç değişmemektedir. Hücreye kapatılmış farelerin dış âlemden hiç haberleri yoktur, gece midir, gündüz müdür, Ay doğmuş mu, batmış mı, hiç bilmezler. Brown ve Terracini, bu koşullar altında farelerin hareket ve faaliyetlerini incelediler. Faaliyetleri, Ay batmışken daha kuvvetli idi ve Ay doğmuşken daha zayıftı. Deneme bir kaç defa tekrarlanmış ve başarılı olmuştu.

Bunu ne ile izah etmeli? İzahı henüz bulunamamıştır. Brown'ın düşüncesine göre, biolojik düzene ışıktan, sıcaktan ve hava basıncından başka faktörler de etkili olabilirler, ki bunlar da, manyetik alanlar, elektrostatik ve elektromanyetik değişimler olabilirler. Arz etrafını çevreleyen böyle alanlar, Güneşin ve Ayın hareketleri sebebiyle türlü etkiler altında kalırlar. Midye türünden kabuklu yaratıklar ve solucanlar üzerinde Brown'ın yaptığı denemeler yukardaki olayları teyit ediyor. Bu yaratıklar, kendilerine uygulanan suni manyetik alandan etkilenmişlerdi. Bu suni manyetik alan, gayet zayıf bir şiddetle olup, Arzın manyetik alanı değerindeydi.

Chapman ve Bartels adında iki bilgin, 1940 yılında, Arz manyetik alanı şiddeti ve doğrultusunun Güneş ile Ayın birleşik hareketleriyle değişmekte olduğunu ve ayrı zamanlarda her saat değişimler geçirdiğini meydana çıkarmışlardı. Yeter derecede hassas olan canlı organizmalar, Güneş ile Ayın etkilerini izleyebilirler.

Ay, İnsanın Ahvalı Üzerinde Etkili Olabilir. Bu, Mümkündür.

Ruhi dengesini yitirmiş insanlar için «Ay çarptı» deyimini kullananlar vardı. İngiliz dilinde «lunacy» sözü, ruhi rahatsızlık anlamına gelir. Doktor Ravitz isminde bir uzmanın dediğine göre, Orta Çağın büyük hekimlerinden Paracelsus (Paracelse), delilerin dolun ay sırasında azdıklarını ileri sürmüştür ve bunun sebebi de, Ayın insan beyni üzerine bir çekiş yaptığı imiş. 18 inci yüzyılda, İngiliz kanunlarına giren bir madde, bu inancı desteklemişti. Maddeye göre, tedavisi mümkün olmayan bir psikoza tutulmuş deli ile, dolun ay zamanında delilik nöbetleri geçiren bir insan, birbirinden farklıdır, yani birisi gerçek deli, ötekisi lunatikdir. 1808 yılından önce, Bethleem Hospital hastahanesinde, Ayın muayyen bazı devrelerinde, delilere dayak atarlanmış ki bu da, onları lunatik yaparmış.

Filadelfiya Polis Dairesi 1961 yılında Amerika Klimatoloji Enstitüsü için bir rapor hazırlamıştı ve bu raporda Polis Müfettişi Wilfred Faust diyor ki :

— Polisten yetmiş memur, her gün telefonla acele işler için çağırıldıkları vakit, bilhassa dolun ay sıralarında çok meşgul olduklarını söylerler. Tecavüzler, kundaklamalar, hırsızlıklar, otomobil kazaları, ayaşlık suçları, dolun ay devrelerinde daha çok olmakta, bundan sonra azalmaya yüz tutmaktadır. —

Bu polisler ve sözü geçen suçlular, ayın insanı rahatsız ettiği düşüncesine önceden kapılıp olmasınlar? Psikiyatri uzmanları sosyologlar, çoğunlukla, Ayın insanı suç işlemeğe sevk ettiği kabulde tereddüt gösteriyorlar. Şüphesiz ki, bazı ruhi hastalıklar devrelidir, ama biolojik muvazene kesin olarak devrelere bağlı olmasa gerek.

Bununla beraber, her zaman bir takım iddialara rastlanır. İşte bunlardan birisi: 1940 yılında, Chicago'lu Dr. William Peterson, veremden ölümlerin daha çok dolun aydan yedi gün önce vukua

geldiğini, ender olarak on bir gün önce olduğunu kaydetmiştir. Doktor, bunun sebebini Arz manyetizminin Ay devresi etkisinde görmektedir. Bu devre, kandaki asid ve alkali derecesi değişimlerine uygun bir yön izler. Başka bir Alman doktor, Heckert, birbirinden çok farklı olan hadiseler arasında bağlantı kurmak istemiştir, ki bunlar da, ölüm sayısı, pnömoni vak'aları ve kandaki asid ürik miktarıdır.

Başka bir operatör doktor da, ayın devreleriyle hemoraji olayları arasında yakın ilişki bulmuştu (Darell Huff tarafından rapor edilmiştir). Florida Tabipler Birliği Dergisinde müşahedelerini yayımlayan Doktor Edson J. Andrews, ameliyatlardan sonra kanama ve kan kaybı olaylarını ele alarak, binden ziyade misaller veriyor ve kan kaybının dolun ay sırasında daha çok, yeni doğan ay zamanlarında ise daha az olduğunu yazıyor.

Sonuç olarak, bütün bunların mümkün olduğu söylenebilir.

Ay, Kadınların Aybaşı Adetlerine Etkilidir. Bu, Yanlıştır :

Kadının aybaşı âdetleri arasındaki ortalama fasıla ile, iki yeni doğan ay arasındaki fasıla, göze çarpar. Acaba, bunların birbiriyle ilişkisi var mı ?

1898 yılında, Nobel mükâfatını almış olan İsveçli Svante Arrhenius, tam 11807 aybaşı olayını inceledikten sonra, bunların yeni ay doğuşu devrelerinde daha çok olduğunu, daha sonraki devrelerde azaldığını müşahede etmişti ve yeni aydan bir gün önce en üst dereceye vardığını kaydetmişti. 1935 yılında, Frankfurtlu Doktor Kirchof, bunu teyit etmişti. Bir yıl sonra, gene Alman doktorlarından Gutman ve Oswald, bu olayların dolun ayda daha çok olup üstün dereceye vardıklarını ileri sürünce, durum karıştı.

Birbirinden ayrı olarak incelemeler yapan Gunn ve Hoseman, hipotezi red edip çürüttüler. Tam objektif olabilmek için, Dr. Gunn 10.000 kadına müracaat ederek, onlardan, aybaşı âdetlerinin başlangıcında birer kart yazmalarını ve göndermelerini rica etmişti. Kartlar üzerindeki posta damgası, dökümanter olarak tarihi tesbit ediyordu. Sonuç olarak, ayın etkisi gerçekleşmedi. Hosemann ise, bu konuya ait bütün incelemelerin bilançosunu yaptıktan sonra, dosyayı kapattı ve bunun böyle olmadığı sonucuna vardı.

**Ay, Doğumlara Yardımcıdır.
Bu, Olabilir.**

Kuzey Denizi kıyılarında yaşayan insanların eskiden kalmış bir inançlarına göre, çocuklar en çok gelgit zamanlarında doğarlar. Kuzey Almanya açıklarında bulunan Norderney Adasında bulunan Doktor Schultze, işin gerçeğini bulmaya karar vererek, adadaki bütün doğum olaylarını resmî kayıtlardan inceledi, denizin yükseldiği devrelerle alçaldığı devrelerde doğumları karşılaştırdı. Sonuç olarak, doğum sayılarının her iki devrede de eşit olduğunu gördü.

Oysa, aynı bölgede inceleme yapan meslekdaşı Kirchof, Ayın, ada mevki boy-lamının üzerinden geçtiği zamanlarda doğumun en çok olduğunu kaydetti. Kolonya şehrindeki Dr. Günther de, aynı denemeyi yapıp durumu teyit etti. Acaba Ay, zayıf da olsa, rahim ifrazatına etki yaparak, onun açılış-kapanış fonksiyonlarını daha faal hale mi getiriyor? Bu yön, henüz meydana çıkarılmamıştır. Bu fikre katılmaktan çekinerek, diyelim ki, bu olabilir. Olabilir deyimile «muhtemeldir» deyimini arasındaki farkı da kaydedelim.

SCIENCE ET VIE DERGISI'nden
Çeviren: HÜSEYİN TURGUT

İnsan başkalarının kötü davranışları karşısında, kendi iyi davranışına üzülmemelidir. Eğer insan iyi davranırsa yalnız da kalsa iyi yapmıştır. Çünkü, hatalı olması halinde bütün insanlığın onaylaması, kendisini haklı çıkarmaz.

HENRY FIELDING

İnsanın düşünceleri geçmişte gömülü kalırsa, hale uygun ve gelecekte etkili yaşamasına imkân yoktur.

İnsanların en kötüsünde o kadar iyi ve en iyisinde de o kadar kötü vardır ki, hangisinin hangisini değiştirmesi gerektiğini söylemek ne kadar güçtür.

TODAY'den

Bir bayan hasta sinir doktoruna: Acaba o büyüklü ve uzak şeylere karşı neden bitip tükenmeyen bir özlem duymanın sebebi nedir doktor, diye sordu:

Akıllı doktor, bunlar, dedi, evde çok fazla konforu ve kalplerinde de çok fazla nankörlük duygusu olanların mutad arazıdır.

CARPER'S WEEKLY

Genç, kuralların değiştiğinden tamamiyle emindir. İhtiyar ise değişmediklerinden. Genç ne kadar ileri gideceğini bildiği kanısındadır. İhtiyar tehlikenin iyice farkındadır. Genç zamanında da frenlere basabileceğinden emindir. İhtiyar bunun her zaman öyle kolay olmadığını bilir.

R. L. EVANS

Hayatta yapılacak o kadar çok hata vardır ki, aynı hatayı yapmakta ısrar etmenin anlamı yoktur.

SARTRE